

PRINCIPI MANAGEMENTA TV ARHIVA

Branko Bubenik *

UDK: 930.253(086.8)

Branko Bubenik: Principi managementa TV arhiva. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Zbornik referatov z dopolnilnega izobraževanja, Maribor 4/2005, št. 1, str. 199-202.

Izvirnik v hrvaščini, izvleček v hrvaščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Na osnovi 30 godišnjeg iskustva vođenja TV arhiva HRT-a, sistematizirao sam principe i preporuke za upravljanje TV arhivom.

UDC: 930.253(086.8)

Branko Bubenik: Principles of TV archive Management. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 4/2005, No. 1, pp. 199-202.

Original in Croatian, abstract in Croatian and English, summary in English.

Based on my 30 years experience in the position of a manager of the TV archive of HRT this report presents systematized principles and recommendations of TV archive management.

1. UVOD

Kao što nema u svijetu dva istovjetna čovjeka, tako nema ni dva istovjetna TV arhiva. Zbog specifičnih uvjeta i potreba, TV arhivi se nalaze na različitom stupnju razvoja, a možemo ih sistematizirati u tri osnovne grupe;

- visoko razvijeni TV arhivi
- srednje razvijeni TV arhivi
- nerazvijeni TV arhivi

Stupanj razvoja TV arhiva je značajno povezan sa sposobnošću menagera koji ga vodi, ali i uvjetima u kojima se to ostvaruje. Svi TV arhivi imaju iste ili slične zadatke; Prijem i selekciju AV dokumenata nastalih radom televizije, katalogizaciju, dugoročno čuvanje i davanje na ponovnu uporabu. Oni to ostavruju na različite načine. Varijable na koje menager TV arhiva treba obratiti pažnju su;

- model organizacije TV postaje
- model organizacije TV arhiva
- starost TV arhiva
- vrste i količina AV dokumentacije
- financijske mogućnosti TV postaje/TV arhiva
- tehnološka opremljenost TV postaje/TV arhiva
- razumjevanje potreba TV arhiva od Uprave televizije

* Dr. Branko Bubenik, rukovoditelj samostalnog odjela INDOK, HRT, Zagreb, Hrvatska.

- stručnost radnika
- stručnost menagera TV arhiva
- povezanost TV arhiva sa srodnim stručnim organizacijama u zemlji i svijetu
- kulturna tradicija okruženja

Na osnovi navedenih faktora sposoban menager TV arhiva treba prilagoditi organizacijsku strukturu, veličinu i funkcije TV arhiva, sa potrebama i finansijskim mogućnostima TV postaje u kojoj radi.

2. OSNOVNI PRINCIPI UPRAVLJANJA TV ARHIVOM

Sposobnost menagera TV arhiva je jedan od najvažnijih faktora za uspješan rad TV arhiva.

Loš menager-loš TV arhiv!

Sposoban menager-dobar TV arhiv!

Nažalost, najveći broj menagera TV arhiva nisu školovani arhivski menageri, već menageri amateri.

Ove godine, na dalekom Fiji-u sam upoznao školovanog arhivskog menagera; To je Mr Setareki Tale, direktor Nacionalnog arhiva Fiji-a, koji je stekao stupanj magistra znanosti na području arhivskog managementa, u Australiji.

Ove godine je Training Commissia organizirala prvi training seminar u Zagrebu, za menagere TV arhiva iz balkanskih zemalja, a iduće godine planira organizirati seminar za menagere regionalnih TV arhiva balkanskih zemalja u Temisoari u Rumunjskoj.

Na osnovi mog amaterskog, 30 godišnjeg upravljanja TV arhivom HRT-a, srednje razvijenim TV arhivom u jednoj maloj zemlji, predlažem osnovne principe na temelju kojih sam vodio TV arhiv; TV arhiv je dio nacionalnog arhivskog sustava

- TV arhiv mora raditi na osnovi nacionalnog arhivskog zakona
- TV arhiv treba imati svoje interne propise o arhiviranju i uporabi AV dokumentacije.
- TV arhiv treba biti javni servis; podaci o arhiviranoj AV dokumentaciji trebaju biti pristupačni, a njena uporaba je moguća pod određenim uvjetima
- Važna je prisutnost u medijima. Novinare treba informirati o problemima i uspjesima TV arhiva.
- TV arhiv treba u organizaciji televizije imati važno i posebno mjesto.
- Najbolje je da je nezavisni organizacijski entitet, jer TV arhiv je zapravo i specijalizirani kulturni entitet unutar javnog informativnog servisa.
- U tehnološkoj koncepciji televizije treba biti jasno definirano mjesto TV arhiva, koji povezuje Program i Produkciju.
- TV arhiv mora imati svoj budžet, koji treba osigurati;

- optimalnu ili barem minimalnu zaštitu arhivskih dokumenata. To podrazumjeva osiguranje novca za arhivske medije za čuvanje emitiranog programa vlastite produkcije, te prostora i opreme za dugoročno čuvanje.
- tehnološku televizijsku opremu potrebnu za katalogiziranje, preglede i kopiranje AV dokumentacije.
- informatičku opremu
- osobne dohodke radnika u skladu sa njihovom stručnosti.
- sredstva dobijena prodajom arhivskog materijala trebaju služiti za nabavku moderne arhivske opreme.

Menager TV arhiva treba uvjeriti Upravu televizije da je novac uložen u TV arhiv dobra investicija, jer dobro organiziran TV arhiv daje do 20 % programa, kroz reprize cijelih emisija ili njihovih segmenata. Na taj način se uštedi velik novac za novu produkciju. Novi višak vrijednosti nastaje starenjem arhivskog fonda: Što stariji to vredniji. Menager TV arhiva treba voditi aktivnu kadrovsku politiku;

- zapošljavanje školovanih, stručnih radnika
- permanentno školovanje radnika radi praćenja stalnih promjena tehnologija
- učenje stranih jezika-

Menager TV arhiva treba organizirati uspješan timski rad; uskladiti različite sektore aktivnosti, da bi se dobio optimalni učinak, uz što manji utrošak finansijskih sredstava. Menager treba podsticati zdrave međuljudske odnose u TV arhivu. Na osnovi ovih principa menager TV arhiva treba izraditi projekt za;

- osnivanje novog TV arhiva
- modernizaciju starog TV arhiva

Sigurno je, da je mnogo lakše i zahvalnije osnivati novi TV arhiv, posebno danas u digitalnom okruženju. Daleko teži je posao upravljati modernizacijom starog, zapuštenog i velikog TV arhiva. Svaki menager treba biti spreman za stalnu, tešku borbu za potrebe TV arhiva, jer nema puno razumjevanja za potrebe TV arhiva.

Ipak, najteže će biti ostvariti željene ciljeve u nerazvijenoj zemlji, gdje je borba za novac izuzetno teška. No, upornim, dugotrajnim radom može se i u tim uvjetima organizirati dobar i uspješan TV arhiv

3. ZAKLJUČAK

Znanje i sposobnost, važni su za uspješan rad TV arhiva. U praksi menageri TV arhiva su najčešće amateri-menageri. Komisija za stručno obrazovanje TV arhivista u FIAT/IFTI je zbog toga pokrenula akcije stručnog obrazovanja menagera TV arhiva o uspješnijem upravljanju TV arhivom.

U svibnju 2004. godine u Zagrebu je održan prvi stručni seminar o menagementu TV arhiva, za direktore TV arhiva balkanskih zemalja. Na kraju moga 30 godišnjeg iskustva rukovođenja TV arhivom HRT-a, napravio sam sistematizaciju mojih preporuka o upravljanju TV arhivom.

LITERATURA

- *Bubenik, Branko, "How to organise and manage TV archive in developing countries?", FIAT/IFTA seminar Mexico City, 2001.*
- *Bubenik, Branko, "Development of organisational structure of TV archives", FIAT/IFTA seminar, Moskva, 2002.*

SUMMARY

PRINCIPLES OF TV ARCHIVE MANAGEMENT

Knowledge and efficiency of the management of a TV archive are very important for an optimal work in an TV archive. Unfortunately most TV archive managers are amateurs without having the basic knowledge of management principles. The Training Commission of FIAT/IFTA (International Federation of TV Archives) organize professional training courses for TV archive managers.

In Mai 2004 the Training Commission held its first training seminar for directors of TV archives from the Balcan countries about the management of such collections in Zagreb. On the basis of my successful experience in managing the TV archive of HRT for 30 years, I systematized my recommendations and principles of TV archive management.

Docent dr. sci. Branko Bubenik je direktor RJ INDOK u HRT, Hrvatska. Doktor informacijskih znanosti na području arhivistike (organizacija analogno/digitalne migracije AV dokumentacije televizije). Sveučilišni docent, predaje na studiju novinarstva na Hrvatskim studijima kolegije „Medijska tehnologija“ i „Novinarska dokumentacija“, te na Filozofskom fakultetu u Zagrebu „Multimedija i digitalno arhiviranje“. Potpredsjednik je FIAT/IFTE, svjetske organizacije TV arhiva, u kojoj je i predsjednik Komisije za stručno obrazovanje TV arhivista.